

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 451/1913 F. G.

CONCURS.

Pentru conferirea de stipendii din „Fundatiunea Gozdsu” pe anul școlar 1913/14 la școalele medii, facultăți, universități și școalele de cadeți la armata comună și honvezi — se publică următorul concurs:

1. Concurentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că este fiu de cetățean ungar și aparține bisericii ortodoxe orientale române, — spre care scop se recere extrasul din matricula botezătorilor, provăzută cu clauzula parohului competent, că și de present aparține bisericii greco-orientale române;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, — spre care scop studentii dela școalele medii să prezinte atestatul despre anul școlar 1912/13, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate semestrele ascultate până acum;

c) că averea proprie și a părinților nu e de ajuns să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, — spre care scop să producă atestat dela diregătoria politică competentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre aceasta avere și să fie subscriș și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot, ori este înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscriș din partea protopresbiterului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, o producă atestat oficios despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Concurentul să arete în petițiune specialitatea la care și locul unde vrea să continue studiile și dacă folosește și alt stipendiu.

4. Celce vrea să studieze în străinătate să arete necesitatea de a continua studiile în străinătate, ca să se poată exopera concesiunea ministerială.

5. Petițiunea instruată cu documentele susamintite este a se adresa *Reprezentanței Fundațiunii lui Gozdsu (Nagyszeben, Fleischer g. 45)* până la 23 Iulie (5 August) a. c.

6. Toți stipendiștii actuali se provoacă, ca până la 2/15 Iulie a. c. să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1912/13, căci altcum se va sista stipendiul, respective ajutorul avut.

7. Petițiunile defectuos instruate sau sosite după termen nu vor fi considerate.

8. Concurentul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Sibiu, 5/18 Iunie 1913.

Presidiul Reprezentanței.

Soartea școalelor noastre.

— Păreri din cercuri preoțești. —

I.

Guvernul ungar, cu legea lui Apponyi, și acum în urmă cu legea lui Zichy arată, că are intențiunea vădită de a statifica școalele, de a le pune direct sub controla sa, eliminând zi de zi orice amestec și jurisdicțiune din partea organelor confesionale. Numai cât deodată a le cuprinde pe toate la sânul său cald nu-i permite budgetul. Guvernul dorește o totală statificare a învățământului, dorește a face din învățătorii confesionali niște elemente folositoare din punct de vedere al ideii de stat unitar maghiar, slăbind prin aceasta confesiunea și împedcând învățământul public.

Că de fapt guvernul prin această procedură a sa nu promovează, ci împedcă învățământul, dovadă ne este instrucțiunea și rezultatul moral de astăzi al învățământului, care e de-a dreptul înspăimântător. Elevii nu să aleg nici cu cele mai elementare cunoștințe pentru viață, iară învățătorii, — onoare puținelor es-

ceptiuni, — încep frumușel a-și întoarce spatele în toate privințele față de autoritățile confesionale, față de susținătorul de școală. Notez, că vorbesc de școalele și învățătorii, cari până astăzi n'au nici un ajutor dela stat.

Sanționată fiind acum și legea lui Zichy, cu privire la salarizarea învățătorilor, în curând comitetele noastre parohiale vor avea să caute noue mijloace pentru asigurarea acestora. Deabia s'au putut asigura salariile conform legii lui Apponyi, ba și acuma mai sunt multe locuri, unde învățătorul e tot cu salariul cel vechiu, și iată o nouă lovitură și o nouă grea încercare, la care sunt expuși susținătorii de școale.

Lovitura dată de guvernul confesiunilor cu noua urcare a urmat repede, ca să nu ne putem reculege; și apucându-ne în mreje cu partea cea mai mare a salariilor, pe care ne-am obligat a o da, statului îi este ușor a mai da ce lipsește, fiind aceasta mai puțin; dar puținul acesta, susținătorul vechiu de școală e întrebare del-mai poate da? Aceasta a fost cursa pusă la cale, care trebuie să recunoaștem, că a reușit.

Pe lângă intențiunea de a slăbi și slei puterile materiale ale confesiunilor, guvernul cu noile legi și ordinațiuni școlare vrea să imiteze statele vecine, cari nu au școli confesionale, uitând în același timp, că statul nostru e poliglot, iar celelalte sunt state naționale, și că în statul nostru confesiunile au promovat până acuma cultura.

Dela legea lui Apponyi încoace, atât în corporațiunile noastre bisericicești, cât și în ziaristică, s'a discutat mult soartea școalelor noastre. S'au ivit fel și fel de idei. Unii încă în anul 1907 au propus, ca să le cedăm statului („Gaz. Trans.”), alții, ca să le susținem din mijloacele proprii. De bună voie nu le-a cedat nimenea, și nici nu a cerut nime ajutor dela stat, afară de cazurile unde nu a fost cu puțință a-

coperirea trebuințelor din propriile puteri, și nu știm ce să credem deocamdată, cari au fost mai norocoși: ceice au cerut ajutor încă în 1907, sau ceice s'au forțat să susțină școalele din mijloacele proprii?

În zilele din urmă, în legătură cu noua salarizare, s'au ivit iarăș fel și fel de idei mântuitoare, bune, foarte bune în teorie. Dl E. Comșa, Dl Stroescu, și în legătură cu părerile D-lor, coreferentul școlar Dl Dr. Ioan Mateiu („Românul”, „Tel. Rom.”, „Luceafărul”) fac propuneri concrete, a căror înfăptuire e strâns legată de dividendele ce primesc acționarii băncilor și de procentele statorite de bănci pentru scopuri culturale. La aceste soluții au ajuns Dnii susamintiți, determinați de faptul, că poporul nu mai e în stare a jertfi din nou pentru susținerea școalelor, și dacă voim să le mai avem, atunci scopul numai pe calea aceasta s'ar putea ajunge.

Dl Mateiu ne dă și o statistică destul de lămuritoare a situației școalelor noastre, făcând și o calculațiune aproximativă a sumei necesare pentru mântuirea lor, care ar rezulta din procentele băncilor și din darea culturală progresivă votată de sinodul arhidiecezan ca repartiție pe tot sufletul creștinesc.

Peste tot îndemnul oamenilor nostri de bine de a susținea și pe mai departe școalele, cari încă nu au ajutor dela stat, să basează nu pe faptul, că în cazul acesta am fi noi stăpâni peste ele, ci jertfa aceasta o cer pentru cazul, că cu timpul vom avea iarăș un titlu de drept — schimbându-se împrejurările și oamenii — ca vreodată să le putem tot noi conduce și să dispunem iarăș noi asupra lor, cum a fost în trecut. În temeiul acestei nădejdi cred, că propun Dl-or sfortărea și pe mai departe cu privire la mântuirea și susținerea școalelor noastre. Inșă că jertfa ce să cere, ar aduce astăzi vre-o dobândă, voiu arăta mai în jos.

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

(Fine).

Viața privată. Grecii erau foarte cumpătați în mâncare, făceau petreceri, dar rareori se îmbătau. Imbrăcămintea le era simplă și largă. Locuințele încă le erau simple, dar împărțite în multe odăițe. Morții îi îngropau sau îi ardeau.

Filosofia. Grecii aveau foarte mult filosofie. Ei au dat lumii primii filosofi, precum pe Tales, care s'a ocupat cu astronomia socotind anul cu 365 de zile; Pitagora, care a stabilit regule geometrice; Socrate învățând virtutea, împreună cu elevii lui, Aristotel și Plato.

Științele. N'au lipsit dintre Greci nici istoriografi, cari se ocupau cu trecutul poporului grec. Astfel Tucide a descris războiul peloponeziac, Xenofon a descris războaiele Grecilor contra persilor, Herodot a scris cărți din geografie, iar alții din matematică și știință. Oratoria: Grecii aveau școli pentru oratorie, din cari au eșit cei mai vestiți oratori. Cel mai renumit orator grec a fost Demostenes. Renume și-a câștigat și Aeschines, Licurgos și Hiperides.

Artele încă erau în înflorire la Greci. Învățații greci au scris poezii frumoase, drame și tragedii. Muzica se bucura de

cea mai mare trecere, iar jocul și teatrul era lucrul cel mai plăcut grecilor, și în fine nici pictura, arhitectura și sculptura încă nu erau neglijate, cu un cuvânt cultura Grecilor era în cea mai frumoasă înflorire.

Acesta e conținutul cărții cu titlul de mai sus. Să vedem acum

b) valoarea ei din punct de vedere al formei și fondului, precum și valoarea ei educativă.

Cetind cartea aceasta observăm dela început că ea e scrisă într'un stil viu și într'un limbaj limpede și atrăgător, așa încât cetitorului îi procură o adevărată plăcere cetindu-o. Ea este întru adevăr atât din punct de vedere al formei cât și al fondului un caleidoscop, ce conține o mulțime de icoane, cari icoane infiltră în inima și mintea cetitorului curaj, virtute, iubire de patrie, admirație și însuflețire. Ni se arată în acest caleidoscop pe lângă minunata istorie a Grecilor și dezvoltarea culturală și morală a poporului grec, din cele mai depărtate vremuri succesiv până la ajungerea imperiului grecesc sub stăpânirea Romei, întâmplată imediat după moartea lui Alexandru cel mare; în consecință autorul în esunerea materialului acestuia — foarte corect — s'a ferit, de întrebunțarea seacă a numerilor și a inzistat mai ales asupra momentelor culturale, patriotice și însuflețitoare, iar aprecierile juste cu cari autorul își împodobește ici colo firul istoriei

sunt cu adevărat niște cuvinte de aur. Iată de exemplu ce zice la pag. 32 fiind vorba de învingerea lui Miltiade asupra persilor: „Mare și meritată a fost mărirea câștigată de Atenieni prin această învingere. O mână de oameni înflăcărați de dorul libertății și dragostea nemărginită pentru limbă și obiceiuri naționale au bătut o oaste mare, compusă însă din oameni fără nici un avânt sufletesc. S'a dovedit că totdeauna, nu mulțimea trage în cumpănă, când e vorba de primejdie, ci înflăcărarea pentru bunurile naționale”. Și oare nu desvoaltă în inima cetitorului această apretiare (și altele asemenea acestora) sentimentele cele mai nobile? Ba da! Acestea știindu-le fără a mai desbate conținutul și forma acestei cărți, e destul pentru a ne convinge, că valoarea acestei cărți e foarte însemnată atât din punct de vedere al formei, cât și al fondului. E drept că în scrutarea conținutului aflăm și unele disparte contraziceri, cum e la pag. 25 din partea II, unde să zice: „O primejdie mare ca năvălirea persilor a fost în stare să unească pe Greci în contra dușmanului comun”, iar cu ceva mai îndărăt la pagina 28 zice: „Înzădar au luptat Grecii, pentru că vechiul păcat grecesc *neumirea* i-a zdrobit”. Colo că au fost uniți, iar aici, că n'au fost uniți. Dar aceste neînsemnate contraziceri nu detrag din valoarea acestei cărți.

Mai mare e valoarea educativă a cărții din chestie. În ea ni se descrie creșterea

tinerimei la Greci, în mod amănunțit, iar rădăcina culturii moderne în cultura antică grecească trebuie căutăată și mai ales în creșterea tinerimei; căci Grecii au fost poporul cel dintâiu, care a pus mare pond pe educațiune și cum o făceau. O vedem aceasta în icoană pronunțată cetind mai ales creșterea tinerimei din Atena și Sparta. Ce ni se spune aici? Ni se spune, că Spartanii prin educațiune urmăreau scopul de a face din Spartani oameni fără de milă și cruzi, în urmăre ei în educațiune puneau cel mai mare pond pe deprinderile corporale. Educațiunea o făcea statul. În fiecare zi trebuiau să facă deprinderi gimnastice și marșuri lungi. Tinerimea se mai deprindea și la răbdarea durerilor trupești. În fiecare an copiii erau bătuți și nu era rar ca unii dintre ei să moară sub lovituri fără să fi oftat o singură dată. Dar și fetele spartane primeau o creștere bărbătească. Și ele făceau deprinderi gimnastice. Această creștere nefirească a avut apoi de urmăre o destrăbălare morală, așa încât femeile spartane erau cele mai destrăbălate. De cultura spiritului nu prea era vorba la Spartani, ahea să învăța ceva a scrie și a ceti, dar nu altceva, ci numai cântecile rășboinice pe cari apoi le cântau cu toți, ceea ce a avut de urmăre că sentimentul iubirei de patrie se ridică la culme, dar și în familie încă se dezvoltă acest sentiment. Mamele spartane deja din leagăn creșteau pe copil în spiritul

In cele până aci zise am reasumat cele mai noi păreri cu privire la mântuirea școalelor noastre. Și că de fapt „Albinele“ și „Furnicile“ noastre și împreună cu ele ceialalți „Luceferi“ și mai știu eu ce nume poartă băncile românești, putea-vor sau voi-vor de fapt a îndeplini propunerile în sensul făcut, aceasta e o chestiune, care viitorul apropiat ne va arăta, dacă se poate rezolva astfel, și dacă băncile noastre pot face ceea ce fac ale Sașilor, cari și în privința băncilor au urmat alt principiu deja la înființarea lor.

Să cercetăm însă puțin, în cele ce urmează, că ce deosebire este astăzi între o școală *fără*, și între una cu ajutor dela stat, în ceea ce privește învățământul, și cum răsplătesc învățătorii sacrificiul adus de confesiune?

Informațiuni greșite. Cu mirare, dar și cu surprindere neplăcută am văzut, că „Gazeta Transilvaniei“ publică, nu știu cum și de unde, în numărul 122 dela 19 Iunie nou senzațională știre, că unii preoți din Arhidieceza Sibiului ar fi umblat pe la unii domni din cercurile înalte, cerând și pentru o parte a Românilor gr-orientali episcopie cu limba liturgică maghiară. Nu știu de unde a putut lua „Gazeta“ asemenea informațiune, mai ales când avem firma convingere, că între preoții noștri nu poate fi nici unul atât de decăzut, încât, nu se ceară, dar nici măcar să se cugete la o episcopie gr-ort. maghiară. Știm însă și noi aceea ce s'a scris în ziarul „Az Ujság“ din Budapesta, numărul din 19 Iunie, anume, că mai ales în comitatul Pestei și al Ciongradului sunt câteva parohii gr-ort. grecești, cu limba grecească în biserică, și căror credincioși, după cum scria și ziarul numit, ar dori se aibă limba maghiară ca limbă liturgică în bisericile lor, fiindcă nu mai știu grecește, și pentru cari cercurile înalte de mult se gândesc se înființeze o episcopie grecească, cu limba maghiară ca limbă bisericască, chiar și din motivul, ca acele parohii să nu-și mai aducă preoți din Grecia, cari nu cunosc limba statului, — dar toate aceste parohii nu aparțin mitropoliei noastre, ci mitropoliei sârbești din Carloveș.

Din parlament. Vineri dieta a ținut o ședință scurtă. S'au votat în a treia cetire legile votate în zilele premergătoare, și s'a decis trimiterea lor, spre cooptare, casei magnaților. Ar fi urmat la rând vre-o 150 de interpelări de ale deputaților din opoziția unită maghiară, cari însă au fost

îubirei de patrie. Tot asemenea era educațiunea la Atenieni, cu aceea deosebire, că acestia puneau mai mare preț pe educațiunea științifică.

Un mijloc educativ era la Greci și jocurile naționale și mai ales jocurile olimpice, căci erau pentru ei o adevărată școală, unde pe lângă jocuri se învățau și cetitul, scrisul, muzica și filosofia etc. Grecii erau dedați a cinsti pe cei bătrâni, iar bătrânii supravegheau purtarea morală a ginților.

Făcând o privire asupra acestei cărți cu privire la valoarea ei educativă aflăm, că întreg firul roșu al acestei cărți este educațiune, care trazește curagiu și virtutea spre fapte mari, eroice, trezește iubirea de patrie și bunurile naționale, admirație, însuflețire și conștiință de sine, virtuți, cari n'ar trebui să lipsească din nici un fiu al poporului român.

Bazat pe cele premerse din parte mi nu pot decât să recomand din inimă cartea aceasta pentru bibliotecile școlare ca fiind din toate punctele de vedere foarte potrivită, ba îndrăznesc a afirma, că ea ca fond e una dintre cele mai potrivite pentru acel scop, căci pe de-o parte istorie fiind ne aduce înaintea noastrăilde vii, icioane pronunțate din istoria unui popor vechiu, iar pe de altă parte ea ne arată succesiv istoria culturii aceluia popor, ne arată cum își făceau ei educațiunea și ce a urmat din educațiunea lor.

Rămâne acum să ne dăm seama, că

luate toate dela ordinea zilei, parte pentru că și-au pierdut actualitatea, parte pentru că cei ce le-au făcut nu erau de față în dietă pentru a primi răspunsul dorit. Proxima ședință a dietei se ține Joi. Se vor publica hotărârile casei magnaților, apoi dieta va lua vacanțe până la toamnă. În ședința premergătoare, ținută Joi, când s'a votat legea despre apărarea Regelui și a Regatului, s'au votat și cheltuelile pe cari le-a avut monarhia austro-ungară cu armata, în vederea evenimentelor din Balcani. Cu ocaziunea aceasta contele Tisza, primul-ministru țării, a rostit o vorbire mai lungă în chestia politicii externe a monarhiei.

Protest. Preoțimea gr-catolică română din protopopiatul Clujului a ținut o ședință extraordinară protopopice în 19 Iunie n. în Cluj, și a protestat în contra legii despre cvincvenalele preoților, cari nu se împart, așa cum cere dreptatea și echitatea, cu considerare numai la anii de serviciu, ci cu considerare la pregătirea anterioară a preotului. A decis totodată să fie rugat Mitropolitul din Blaj, ca împreună cu ceialalți Episcopi ai bisericii gr.cat. române și în bunăînțelegere cu Arhiepiscopul bisericii noastre, se fac pașii necesari pentru delăturarea umilirii și nedreptății ce se face preoțimei române prin aceasta lege.

Din casa magnaților. Vineri a ținut ședința casa magnaților și a votat mai multe legi votate din partea dietei. Intre ele se află și legea despre inarticularea episcopiei gr-cat. maghiare din Hajdudorog. A vorbit la obiect Szabó Ienő, apoi episcopul rom. catolic Várady Árpád, iar după ei P. S. Sa episcopul Dr. Vasile Hossu din Gherla. A spus, că nu înființarea episcopiei gr-cat. maghiare nemulțamește pe Români, ci faptul, că au fost incorporate la ea și parohii cu credincioși români, fără ascultarea și învoirea episcopatului gr-cat. român. În direcția aceasta cere măsuri de îndreptare, spre liniștirea opiniei publice române. Răspunde Primatul Csernoch, că vre-o vătămare esențială nu au suferit Românii prin înființarea noii episcopii. Recunoaște însă, că organizarea episcopiei nu s'a făcut cu destul tact. Ministrul de culte Iankovich promite, că dacă s'au întâmplat greșeli, va căuta să le îndrepte, iar ministrul-president Tisza a spus, că ține foarte mult la armonia bună ce trebuie să domnească între Maghiari și Români, dela noi și din regat, și va lucra, ca neînțelegerile se fie delaturate. Legea a fost votată, fără modificare.

Legea cvincvenalelor.

Luni, săptămâna trecută, a fost votată din partea dietei legea despre cvincvenalele preoțești, la care a vorbit deputatul naționalist român Dr. St. C. Pop următoarele:

Onorată cameră! Mărturisesc sincer, că a făcut o adâncă impresie asupra mea ținuta — de altmăduri foarte explicabilă din punct de vedere psihologic — a domnului raportor atunci, când voină să argumenteze acea parte a proiectului, conform căreia preoții cu pregătiri mai inferioare sunt excluși dela beneficierea de cvincvenale, și-a făcut referada foarte în silă și s'a putut observa bine că nu e compatibil cu temperamentul de poet al d-sale un astfel de principiu. În urma căruia tocmai aceia sunt lipsiți de binefacerile legii, cari sunt restrânși mai mult la aceste binefaceri.

oare pentru ce seamă de elevi e potrivită această carte?

Desigur că pentru elevii din cursul de toate zilele nu e potrivită, căci aceștia în urma legii lui Apponyi nici în istoria noastră a poporului român nu pot răsfoi, decât să poată ajunge și la îndepărtata istorie a poporului grec, și până când cineva nu-și cunoaște casa sa cum se cade și jurul său, după ce va alerga în depărtări în excursiune? Nu! Pentru aceștia nu e potrivită; tot asemenea nu e potrivită nici pentru cei din cursul de repetiție.

Dar e foarte și de tot potrivită pentru copii dela gimnaziile atât ale noastre, cât și pentru cei dela cele străine, apoi pentru elevii dela școlile civile și comerciale; precum și pentru elevii din institutele pedagogice. Pentru ce?

Pentru că aceștia deja au cunoștințele necesare din istoria Grecilor, iar cu cele cetite aici cât de frumos și-ar îmbogăți capitalul de cunoștințe; afară de aceea aici, în cartea aceasta se descriu frumos jocurile olimpice ale Grecilor, iar interesul pentru gimnastică și jocurile olimpice chear în etatea aceasta a elevilor e de actualitate.

E potrivită această carte încă și pentru adulți, căci cu toate că aceștia n'au cunoștințe din istoria Grecilor — dar fiind aceasta istorie împodobită cu multe povești și legende, și fiindcă poveștile sânt dorite de adulți, — o vor precepe și ei, și prin urmare o recomand și acestora, ce e

După această premisă dați-mi voie să arăt câtă nedreptate zace în acest proiect, ținând cont de aceleși principii fundamentale, pe cari le-a profesat acest ministeriu față de diferitele biserici, precum și acelea, cari sunt exprimate în articolul al XIV-lea al legii din 1898 și să arăt, că din toate aceste articole a luat ceea ce e agravant pentru acele confesiuni și a abandonat acele principii, cari sunt bune și cari erau deja formulate în lege. În paragraful al 8-lea se iau acele dispoziții grele, prin cari preotul e substras autorității disciplinare bisericesti și aruncat pe vecie în situația penibilă de a fi ori când la dispoziția guvernului, și se abandonează cu totul principiile exprimate în articolii XIV și XIII al legilor din 1898 și 1909, cari dispun ca îndată ce starea financiară a statului va ajunge în stadiu mai favorabil, aceste venituri se vor ridica. În aceste legi nici într'un loc nu se spune că numai venitele unor preoți vor fi urcate, iar ale altora nu.

On. camera! Dispozițiile luate în paragraful al 8-lea cu privire la întregirea dotației preoțești stau pe o bază așa de dilematică, încât aș putea-o spune cu siguranță, că nu depinde decât dela bunăvoința ministeriului, pentruca un preot să-și capete întregirea sau nu.

E de minune, cât de mult s'au adevărit bănuiele autorităților bisericesti față de puterea de stat, care caută în tot chipul să se valideze în dauna autonomiei și a autorităților episcopilor și a bisericii. Articolul al XIV-lea al legii din 1898 semnalează numai, că puterea de stat se va amesteca în afacerile disciplinare în anumite împrejurări, și anume dacă autoritățile bisericesti nu vor porni cercetarea disciplinară în timpul recerut sau dacă au și pornit-o dar au achitat pe cel inculpat; cu toate aceste statul are drept să-i detragă ajutorul, așa dară din stadiul acesta germinal statul își revendică o anumită supremație de control asupra autorităților bisericesti, atunci, când zice, că ori au găsit aceste de vinovat pe respectivul preot inculpat, ori nu l-au găsit, el poate să-i detragă ajutorul dacă o găsește aceasta de bine. (Aprobări).

Foarte b'ne, dar atunci nu profesăți alte principii de guvernare, și spuneți sincer ce voii, deoarece, vedeți d-voastră, noi oameni naivi mai avem încă obiceiul să mai luăm din când în când programul guvernului în mână și noi zău cu totul altceva cetim în el.

Contele Ștefan Tisza a zis în vorbirea sa de program, că pacea religioasă o consideră de un foarte mare interes național, și că această pace rezidă în simpatia reală și în identitatea de scopuri dintre deosebitele confesiuni, precum și într'un sentiment de înfrățire confesională, cari deși întru câtva cu alte mijloace, dar servesc aceluiaș scop mare. Mai amintește el în acest discurs și aceea, că stă pe punctul de vedere al egalității, dar nu al celei de formă, ci al adevăratei egalități, și imi susține oarecum punctul meu de vedere, când afirmă, — mai cu seamă relativ la on. confesiune protestantă — că se ocupă cu vechiul desiderat al acesteia, ca dotația de stat ce i s'a venit ei, luându-o de pe bazele dilematice de până acum să devie o dotație, cu caracterul de stat, ce i drept, dar care să aibă anumite baze sigure.

Noi ne conducem de principiu: Quod uni iustum, alteri acquam. Dacă el ca un per eminentiam mare protestant, zice că astfel voește să asigure biserica protestantă,

drept numai în locul al doilea. Atât în cazul dintău cât și în al doilea însă se recomandă numai celor din sexul bărbătesc și nici decum pentru cei din sexul femeesc.

Prea Venerabil Consistoriu, când contemplează a organiza bibliotecile școlare, când dorește a pune în mâinile elevilor nu-mai cărți strecurate și alese, urmărește un scop sublim, căci prin aceasta poate se vor feri mai ales studenții dela gimnaziile și pedagogii dela cetirea atâtor romane, cari numai demoralizează spiritele.

Cartea „Icoane din istoria Grecilor“ va fi deci chear bine dacă se va da în mâna studenților în locul acelor romane imorale. Deci studenților! deschideți paginile trecutului, cetiți ce e sublim și însuflețitor, înălțați-vă inimile, avântați-vă spre vârtuți mari, alegeți ce e bun din ce e rău, pentru că nu este vreme de pierdut, căci popoarele ne cop'șesc, iar învingătorii e acela care are o cultură adevărată morală.

Prea Venerabil Consistoriu Arhidiecezan! Încheiu raportul acesta al meu reasumând cele zise în singura propoziție: Cartea, Icoane din istoria Grecilor vechi, este una dintre cele mai potrivite cărți pentru elevii din gimnaziile și pedagogii, deci propun a se lua în lista cărților ce e a se stabili pentru bibliotecile școlare.

Rachiș, la 21 Iunie 1912 n.

Vasile Nossă,
învățător gr. or. rom.

atunci așa cred, că și noi avem dreptul ca să pretindem pe sama tuturor confesiunilor aplicarea tot a acestui procedeu.

Gândiți-vă numai asupra acestei situații cu totul nedrepte și vedeți, că astfel prin trecerea dreptului de disciplină într'un mod indirect în mâinile guvernului nu vom perde noi încetul cu încetul acea legătură, care îi leagă mai cu seamă pe episcopii noștri de preoții lor, iar această legătură trebuie să fie tare și nerăsturnabilă. Dispozițiile legii sunt astfel, că e' provoacă oarecum pe preoți, ca dacă e de lipsă să se apropie cât mai mult de guvern, chiar și dacă nu pe drumuri fățișe...

Mai cu seamă acest procedeu trebuie luat în considerare în împărțirea puterii oficiale, deoarece dacă noi zicem, că Măntuitorul a dat porunca: „Dați Cesarului ceea ce e a Cesarului, iar lui Dumnezeu ceea ce e a lui Dumnezeu“, atunci în toate acțiunile și faptele noastre trebuie să fim consecvenți și să aplicăm și noi acest principiu.

Mai cu seamă autoritățile bisericesti sunt chemate a judeca, dacă respectivul preot, atât din punct de vedere al moralei, cât și din alte puncte de vedere corespunde chemării sale sau nu. Mulțamească se statul cu atâta; pentru că dacă el încredințează pe mâna diferitelor autorități și factori necontrolabili stabilirea chestiei, și preotul respectiv e moral, sau nu, sau că corespunde el chemării sale, ori b'e, atunci întreg sistemul acesta de congruă îl zidim pe niște baze de nisip atât de subrede, încât nimeni n'ar fi în stare nici chiar să-i prevadă efectul și rezultatele. Am zis, că statul se furișează progresiv în autonomia bisericii, când îngăduie acest fel de întregire a venitelor preoțești. Am amintit articolul de lege XIV dela 1898, apoi XIII dela 1909, și am crezut că guvernul cu atât mai puțin va lua această dispoziție, cu cât însuși contele Tisza a fost acela, care adeseori a combătut-o în esențialul său. Vătămător e §-ul 5 al art. de lege XIII din 1909, care zice: (cetește) „Dacă ministru de culte și instrucție publică primește informații oficiale despre aceea, că unele fapte sau neglijențe ale unui preot se bazează pe vre-un ordin dat de autoritățile lui bisericesti pe întreg teritoriu de sub ocărnuirea acelor autorități și dacă respectivul for bisericesc nu-și modifică în decurs de trei luni acest ordin în sensul adresei ministeriale, atunci ministrul de culte și instrucție publică în caz de vătămare gravă a intereselor statului, conform punctului citat mai sus: c) din paragraful 22 al articolului de lege XXVII din a. 1907, în înțelegere cu consiliul de miniștri, va putea detrage congrua preoților de pe întreg teritoriul respectivului for superior bisericesc, pe tot timpul până când ordinul din chestie al respectivului for bisericesc se va menține în vigoare“.

On. camera! D-voastră, majoritatea de azi și guvernul, ați afirmat cu orice ocazie, că această dispoziție e de un colorit foarte reacționar. Căci cu ce ocaziune a fost luată această dispoziție? Pe când cu ordinul nenorocit al contelui Apponyi, conform căruia în școalele de stat trebuie să se predea religia în ungurește.

Aceasta dispoziție a întâlnit resensul d-v. al tuturor. Mai cu seamă contele Tisza a zis că aceasta e politică de învrăjpire și o nedreptate, — a recunoscut-o de nedreaptă. Cu toate acestea d-v. mențineați în întregime această dispoziție umiltoare pentru biserică, pentru autoritatea bisericască și pentru episcopii noștri, dar nu păstrați acele dispozițiuni, cari la ce privește îndreptățirea lor rezidă ca principii fundamentale în legea precedentă. Nu numai spiritul legii, ci chiar și enunțațiunea ei formală declară, că dacă starea bugetară va permite, atunci se vor mai mari aceste venituri. Nicăiri, în nici o discuție nu a fost vorba despre aceea, că atunci numai cei cu calificăție superioară se vor împărtași de acestea, iar de cei cu calificăție inferioară nu se va îngriji nimeni.

Cât de nejust e punctul de vedere din care pleacă dl. ministru în acest proiect, precum și în comisie, și ce contrast uriaș e între dispozițiunile și argumentarea d-sale, dați-mi voie să v'o arăt printr'o singură împrejurare. Comisia declară, că pentru aceea se dă mai mare leață preoților cu calificăție superioară, pentru ca aceasta să servească oare cum de impuls celorlate autorități bisericesti, pentru ca să se silească și ele și să dea o esfel de calificăție alumnilor lor. Ea zice astfel: (cetește) „Prin această restricțiune proiectul dorește să servească scopuri generale omenești, și în special scopurile naționale, de vreme ce pe de o parte pe cei cu calificăție superioară îi face să ajungă la venete mai mari, iar pe de altă parte va exercita o influință îmbolditoare asupra confesiunilor, ca pe cariera de preot, care e însemnată și din punctul de vedere al statului, să lase cât mai mare teren pentru elementele cu o cultură mai înaltă“.

On. camera însă nu bănuiește, că pe lângă această nobilă declarație, pe care ce

fapt o primește necondiționat orice om cult, mai sunt și alte împrejurări secundare. Pentru că legea mai are o dispoziție, și aici apoi se bat în capete vorba și fapta. Paragraful al 3-lea al articolului XIII din legea din 1909 zice, că acel post de preot, care până în 1 Ianuarie 1910 a fost complet printr'un act de clasificare inferioră, numai atunci poate avea șanse la un venit mai mare, dacă numărul credincioșilor respectivei comune bisericești trece peste 800, și dacă suma necesară întregirii, sau jumătate din 800 cor., i-o asigură pentru totdeauna comuna bisericească.

Așa dară pe deoparte zice: Vrem să dăm imbold comunelor bisericești, ca să aibă preoți de o cultură și calificare mai superioară, iar de altă parte declară, că cu toate acestea nu pot înainta pe scara dotației decât preoții din comunele, cari au peste 800 de locuitori, deși și ceilalți au calificare superioară. Fie-mi permis să vă fac aici cunoscute împrejurările, cari caracterizează mai cu seamă românimea, în primul rând pe greco-orientali, și apoi pe greco-catolici. O însemnată parte a poporului nostru locuiește la munte. Trăiește respirat. E câte-o astfel de comună, care are 300 de locuitori și preotul nu-i în stare s'o străbată în trei zile. Impedările au voit așa, ca noi Românii să trăim respirați; noi nu ne-am prea putut îngrămădi în orașe și în sate mai mari; așadar pentru faptul acesta noi să rămânem despoiați de avantajul de a avea preoți culti? Noi să fim despoiați, noi, cari toate tradițiile noastre, toată comoara și ființa noastră națională ni le păstrăm și azi prin biserică? Nu e care cea mai mare contradicție ce există aceea, care se află între motivare și acest pasagiu, pe care nu voiți să-l omiteți, că: într'adevăr, să-i îndemnăm pe preoți să-și câștige o calificare superioară, însă când e vorba ca să-și ocupe postul, cu toată pregătirea lor superioară totuși să nu primească leafă mai mare, sau corăspunzătoare calificăției lor. Oare nu e aceasta o astfel de contradicție, care obține numai atunci, când omul voind să facă ceva, pornește din principii false, după cum din principii false a pornit întreg proiectul acesta. (Va urma).

Dela sate.

Sfințirea bisericii de nou renovate din Săsciori.

Comunelor din tractul Sebeșului, de un timp încoace, tot mai des li se dă prilej a avea parte de sărbători culturale românești, înălțătoare de suflet. Biserici pompoase și ecclii moderne răsar an de an din agoniseala câștigată cu multă trudă de brațele vâjoase ale oamenilor acestui tract, cari conștii de chemarea sublimă a acestor instituții le sprijinesc din toate puterile.

De o astfel de sărbătoare mare au avut de astădată parte locuitorii fruntașei comune Săsciori, cari — după ce au renovat și pictat de nou biserica, — au ținut ca aceasta să se sfințească cu solemnitatea cuvenită.

A doua zi de Rusali sunetul armonios al clopotelor vestește până departe — nu numai Săscorienilor, ci și celor din satele învecinate — că azi e praznic mare, praznic înalt. Ruinele vechei cetăți „Castrum Petri”, cari de altădată privau așa de trist din înălțimea lor, parăcă pe un moment își câștigă vechea lor măreție; soarele care reflecta raze aurii în zidurile cetății, o făcu să tresară ca în vremuri trecute. Priveliștea era încântătoare. Păcuri, păcuri de bătrâni și tineri, bărbați și femei primeniți sufletește și trupește, se îndreptau către locașul sfânt.

La orele 9 a. m. P. O. D. protopresbiter *Sergiu Medean*, — asistat de preotul local *Ilie Moga* și de cei din vecinătate: *N. Cărpinișan*, *N. Nița* și *T. Morar* — începe sfințirea apei, după care urmează sf. liturgie. Răspunsurile liturgice le-a dat corul seminarului „Andreian”, condus de d-l prof. *Tim. Popovici*. Arta cu care a fost cântată sf. liturgie a fost desăvârșită.

La sfârșitul liturgiei P. O. D. protopresbiter *Sergiu Medean* cu o adevărată vervă oratorică arată poporenilor înămnătatea cea mare ce o are biserica și credința pentru suflet, pentru trup, pentru neam, mulțumind apoi sinodului, comitetului parohial și președintelui acestuia, părintelui *Ilie Moga*, pentru toată truda și osteneala adusă întru înfrumusețarea sfântului locaș.

Pictura bisericii a fost făcută în vara anului trecut de d-l *Stanciu* din Sibiu. Ea e o imitație ce e drept cam imperfectă, a catedralei din Sibiu. Totuși desemnările și coloritul figurilor, precum și decorurile cu motive românești sunt desul de corecte, așa că impresia totală e mulțumitoare.

Seara s'a dat un concert împreună cu teatru, la care a luat parte toată inteligența din jur, afară de cea din Sebeș, care

a absentat, cu toate că ea pretinde, ca noi cei dela sate să nu lipsim nici când dela ale ei petreceri. S'au predat bine piesele „In vis” și „Cinematograf”, în cari d-șoarele *Vetuca Moga* și *Mariți Halalai* au fost foarte dragute, iar d-l teolog *Ștefan* desăvârșit.

Partea cea mai frumoasă a programului a fost concertul corului amintit mai sus. S'au cântat cele mai frumoase compoziții de ale măiestrilor noștri, iar „Doina” d-lui profesor *Popovici*, care e compusă așa de admirabil din părțile de ale sufletului nostru românesc, va trăi pururea printre noi.

După producțiune s'a început jocul cu frumoasele hore, învățate, hățegana, care a ținut până în faptul zilei. V. Z.

NOUTAȚI.

Examenele finale la seminarul nostru arhidiecezan s'au început în secțiunea teologică *Vinerea trecută*, sub prezidiul *Ilustrității Sale Domnului Arhimandrit și vicar arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu*, iar în cea pedagogică astăzi, sub prezidiul dlui secretar consistorial *Dr. George Froca*. La examenele din secțiunea pedagogică asistă în calitate de comisar guvernial *Domnul Dr. Petru Ionescu*, secretar în ministerul de culte și instrucțiune publică.

Reforma școlilor secundare. Actualul ministru de culte și instrucțiune publică, *Iankovich Bela*, are de scop să reformeze radical instrucțiunea de astăzi a școlilor secundare. Cum cetim în ziarele din capitală, ministrul consideră cu totul greșită instrucțiunea aceasta, care după părerea sa nu mai corespunde cerințelor vremii moderne și practice. Școlarii sunt îngreunați cu studii, fără să câștige cunoștințe pentru viață. Timpul de instrucție în clasele de jos ar fi să dureze numai trei ore pe zi, în claselor superioare patru ore pe zi. Limba latină e vorba să fie înlăturată din primele patru clase; limba germană se va propune începând din clasa primă gimnazială. Științele naturale s'ar învăța numai în clasele superioare. Privitor la istorie ministrul e de părere, ca întâi să se propună istoria universală, și numai după aceea istoria patriei.

Exercițiile de arme ale învățătorilor. Învățătorii și candidații de învățători, cari nu și-au făcut încă serviciul militar, sunt convocați la exerciții de arme pe 27 Iunie, și anume pe opt săptămâni. Învățătorii și candidații de învățători, cari au făcut serviciul militar, sunt chemați pe 21 Iulie la exerciții de arme, care vor ține patru săptămâni.

Femei la universitate. Rectorul universitar din Budapesta înștiințează, că studentele care au trecut examenul de maturitate și doresc să se înscrie la universitate pe semestrul prim al anului școlar viitor, au să-și înainteze cererile până în 21 Iulie la oficiul decanatului dela facultatea, unde voiesc să fie înscrise. Studentele, care au mai mult de trei suficienți, nu sunt primite la universitate.

Aparatele Zeppelin în Austria. Călătoria balonului *Sachsen* la Viena, sub conducerea contelui *Zeppelin*, a făcut o adâncă impresie cu deosebire în ministerul de război. Ziare vieneze scriu, că în anii cei mai de aproape se vor comanda mai multe aparate *Zeppelin* pentru Austria.

Un nou serum. În ședința academiei de științe directorul *Roux* dela institutul Pasteur din Paris a făcut un comunicat privitor la un nou serum. *Roux* spune, că un conducător al institutului Pasteur din Tunis, anume *Nicollé* și asistentul său, au izbutit să compună un serum din microbii tusei măgărești. Noul medicament s'a întrebuițat cu desăvârșit succes într'un mare număr de cazuri la copii bolnavi de tuse măgărească.

Pestilență. În Persia se răspândește tot mai mult pestilența, cu deosebire în ținutul dela Teheran. Într'o singură localitate s'au bolnăvit 17 oameni în timp de 24 de ore. Toți șaptesprezece au căzut jertfă cumplitei boale.

Fundațiune nouă. Milionarul *Carnegie*, care a petrecut zilele acestea în Berlin, a făcut o nouă fundațiune pentru a propaga ideea răcii. A dat o sută de mii de mărci unei reuniuni de pace cu scop de a lăți un ziar, care nu are decât o singură menire: să sprijinească apropierea anglo-germană.

Răscumpărare. Dșoara *Anicuța Banu* și dl *Emilian Stoica* și-au răscumpărat anulul de zidire al bisericii din *Aciliu*. Se aduc mulțumiri: *Epitropia parohială*.

La ședința literară a 6-a, ce se va ținea Joi, în 13/26 Iunie 1913, la orele 8 seara, în localitățile Reuniunii meseriașilor sibiieni va prelege dl profesor *Dr. Silviu Dragomir*.

Vărsatul negru. În considerare că vărsatul negru s'a ivit în orașul *Fiume*, autoritățile au luat cele mai întinse măsuri pentru a împedeca răspândirea epidemiei. Muncitorii dela fabrică au fost vaccinați în număr de peste 40 mii de oameni.

Epidemie în tabera din Macedonia. Cu toate desmintirile oficiale, știrile particulare spun că în taberele din împrejurimea *Salonicului* bantue holera. Se ivesc sute de îmbolnăviri între soldații bulgari din Macedonia, cu o mortalitate în termen mediu de 50 pe zi. Tabera grecească nu este până acum atinsă de epidemie.

Catastrofa în Bulgaria. Din Sofia se vestește, că un cutremur de pământ a făcut mari pustiiri în Bulgaria. S'au prăbușit clădiri, s'au nimicit străzi și au perit câteva sute de oameni. Au suferit mai ales mult orașele *Varna* și *Tirnov*. Trei biserici zac în ruine, un spital, fabrică, cazarmă și școli sunt mai mult sau mai puțin stricate de cutremur. Dauna face șase milioane de coroane.

Vizita suveranului. La curtea din Berlin s'a statorit definitiv timpul și programa vizitei la Londra a împăratului *Wilhelm*. Suveranul german va merge în Anglia pe la mijlocul lui *Noemvre* și va sta opt zile în castelul dela *Windsor*. În fiecare zi are să se organizeze câte o mare vânatoare în parcul *Great* și o festivitate a curții în *Londra*. Se crede că suveranul va fi însoțit și de împărăteasa *Augusta*.

Examene. Dintr'o corespondență mai lungă scoatem știrea, că examenele de finnea anulului ținute în 3/16 Iunie în *Sighișoara*, sub conducerea domnului protopresbiter *Demetriu Moldovan* au fost foarte succese. Învățătorii noștri *Aurel Popa* (cl. I) *Branca* (cl. II și III) și *Stoicovici* (cl. IV—VI) au dat dovezi de multă sârguință și pricepere. La examen a participat întreaga inteligență română din *Sighișoara* și mult popor.

Anunț. La școala de menaj și industrie de casă se deschide la 25 I. c. expoziția de lucru de mână, care va dura două zile. Intrarea liberă.

Călduri mari în capitala engleză. Din Londra se scrie, că în săptămâna trecută a domnit o căldură de 30 de grade Celsius în umbră. Mulți inși s'au bolnăvit de insolajie. Căldura a fost urmată de o furtună cu trăsnete, care a costat viața la șapte oameni.

Cu inima cusută. Un mașinist din *Simeria* dela căile ferate s'a împuns din nebagare de samă în pept, atingându-și inima. Dus la spitalul din *Arad*, doctorul *Zimmermann* a făcut operația rănii și i-a cusut partea vătămată a inimei. Acum bolnavul se simte destul de bine.

Rugare. *Halmagy* *Humbean George*, fost cantor și învățător, trecând de trei ori prin operații grele, a devenit cu totul neputincios de a munci, și fiind lipsit de mijloace, se roagă de sprijinul oamenilor de bine. Ajutoarele eventuale să se trimită numărului la *Marosvásárhely*, *Almos* utca 3.

La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutoarea copiilor de Moți, aplicați la meserii, la stăruința dlui *N. Tândrău*, cleric în cursul III, au dăruit: *I. Sandu*, *Augustin Crăciunaș*, *Sever Șepețan*, *Partenie Dan*, *Ion Munthiu*, clerici în cursul III al seminarului „Andreian”, câte 30 bani; *Enil Gan*, *Vasile Gan*, *Aurel Ștefan*, *Aurel Brotea*, clerici curs. II, câte 50 bani; *Silviu Teposu*, *Part. Colhon*, *A. Băciu*, clerici curs. II, câte 30 bani; *N. Tândrău*, *Iustinian Iacob* clerici curs. III, câte 50 bani; *I. Răceu*, cleric, curs III, 20 bani; *Ion Stănilă*, cleric curs I 50 bani; *Eugen Saftu*, cleric curs III 40 bani; *Nic. Dima*, cleric curs I, 20 bani, *Nic. Dobrotă* și *A. Băcilă*, clerici curs. II, câte 20 bani, sau în total cor. 7-10. La același fond au mai dăruit: *Ion Ghișă*, paroh (Răchita), *Ion Stanciu*, zugrav de case, câte 50 bani și *Ion Bercean*, adm. prot. (Cohalm), 20 bani, Starea fondului cor. 1-539-40. Pentru prinos aduce calde mulțumite, în numele comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. Vic. *Tordășianu* prezident.

„Fericirea de a trăi”. Scriitorul englez *Iohn Lubbock* a tipărit o carte, intitulată „Fericirea de a trăi”, care astăzi e cea mai răspândită carte în lume. În Anglia s'au vândut peste jumătate milion de exemplare, iar în alte țări cartea s'a tipărit până acum în cincizeci de ediții. Autorul cărții combate pesimizismul și arată în mod convingător, că viața nu e lipsită de plăceri, cari fac ca omul să se simțască fericit în lumea aceasta.

Acasă. Trupele turcești din Africa, după pierderea războiului tripolitan, se întorc acasă. Erau să plece mai de mult; însă flota grecească din marea egeică ar fi putut să atace vapoarele cu transporturile de soldați. Sfârșindu-se războiul între aliați și turci, rămășițele armatei otomane din Tripolitania vor trece peste Egipt în Asia mică.

Ședința publică.

Societatea de lectură „Andreiu Șaguna” a elevilor din secția pedagogică a seminarului „Andreian” a ținut ieri în sala festivă a Muzeului „Asociațiunii” o ședință publică bine succasă. Programa ședinței a fost următoarea:

1. C. Porumbescu: *Imn*, pentru cor de bărbați.
2. Din *valorile tinereții*, năvelă de *Vasile Voicu*, ped. curs. III.
3. a) *Schubert: L'Abelle*,
b) *Wieniawski: Romance și Alla Zingara*, din op. 22. solo de violină, executate de *Marcian Negrea*, ped. curs. II., acompaniat la pian de domnișoara *Anicuța Voileanu*.
4. C. Porumbescu: *Marșul călărașilor*, pentru cor de bărbați.
5. O. Goga: *Dascălul*, recitare de *Ioanichie Zichil*, ped. curs. III.
6. C. Porumbescu: *Cântec*, pentru cor de bărbați.

Punctele de cor au fost executate cu precizie de corul societății condus de prof. *T. Popovici*. Elevul *M. Negrea* din curs. II ped. a dovedit multă dexteritate în violină, și la asistența publicului a mai executat, afară de programă, o frumoasă doină. Acompaniamentul la pian a fost ținut de mult apreciată noastră pianistă dșoara *A. Voileanu*.

Elevul din curs. III ped. V. *Voicu* a prins cu iscusință în frumoasa sa năvelă „Din valorile vieții” sbuciumări de dragoste tinerească.

Frumos a declamat și elevul *I. Zichil* din curs. III ped. poezia „Dascălul” de *O. Goga*.

Deci rezultatul moral al ședinței a fost cât se poate de bun; drept aceea laudă se cuvine bravilor noștri tineri pedagogi și conducătorilor lor. Nu tot astfel putem zice despre rezultatul material, de oarece, afară de tineret, forte puțin public a onorat cu prezența aceste frumoase manifestații ale fiitorilor noștri învățăto-i. P.

Cărți și reviste.

Revistă studentască. Am primit la redacție numărul prim din „Noi”, organul studențimei române. Revistă social-culturală ilustrată. Director *Dr. Eugen Bănuș*. Redacția și Administrația în Cluj, Strada *Deák Ferencz* numărul 44. Abonamentul 6 cor. pe an. Numărul prim are un cuprins bogat și interesant. Ii dorim succes.

Candela, foaie bisericească literară din Cernăuț, nr. 6 din Iunie 1913 cuprinde: Materialismul ca sistem filozofic, de *Dr. St. Saghin*. Exodul, de *Dr. V. Tarnavschii*. Despre creșterea copiilor, de *I. Avram*. Tratatul sf. *Atanasie*, de *Dr. I. Poiul*. Evoluționismul și depravaționismul, de *V. Simiganoșchi*. Text rusec. Comunicări. Intrebări și cazuri pastorale. Cronică.

Cosinzeana. A apărut revista literară ilustrată săptămânală *Cosinzeana*, Nr. 24 din 1913, cu următorul cuprins: *Petronius*: Editorii, articol. *A. Lupean*: Zile de vară, impresii. *Radu Mărgean*: Taină, poezie. *Liviu Marian*: Iertare, năvelă. *Nich for Crainic*: *Idilă*, poezie. *D. M.*: Cronică documentară: Cum se imblanzesc fiarele. *G. Vlădescu-Albești*: Cu drag și dor, poezie. *Lăzar-Ciura*: Floarea *Betulei*, roman. *Flori de-o zi*: Red.: Cu numărul viitor... *M. Lin*: Știință popularizată. * Soții *Bărsan* în *Orăștie*. *G. B.*: În faptul serii. *Scrisori dela redacție*. Ilustrații. — Abonamentul e 12 coroane pe an. Intre abonații cari plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează la sfârșitul anului 25 biblioteci à 10 cor.

